

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

An bona opera causa sint vt procedat in resurrectione[m] vitæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

QVÆSTIO I.

Quomodo probat iudicium suum esse iustum?

§. 1. Iudicandi sibi potestatem factam affirmat ea causa, quia filius hominis est; Naturæ enim consentaneum est, ut hominis iudex sit homo; nec hoc Iudei inficiabantur, verum alia ex parte iudicium infirmabant. Hominis enim iudicium ignoracione vel affectu perueriti potest. Quotidie enim exercetur hominum iudicia non iusta. Obiectioni itaque occurrit, cum ait iudicium suum iustum esse, nec posse in eo quicquam reperiri prauitatis. Cuius rei causas tres producit. Prima, non possum ego à me ipso quicquam facere. Hoc est; nec diuina voluntas potest quicquam facere quod non consensus, voluntate, potentia faciat etiam Deus pater. Neque voluntas humana quicquam potest facere, quod non dependeat à voluntate diuina, cui omnibus in rebus subiecta est, ut ab ea recedere non possit. Quamuis enim in se spectata mutabilis sit, nunquam tamen ob unionem cum diuina persona peccatura est.

Patrum expositionem Caluinus rejicit: [Superuacuum foret hic subtiliter disputare à seipso an aliunde possit filius Dei, quod ad eternam eius diuinitatem spectat, neque enim talibus argutiis nos occupare voluit. Proinde nulla erat causa eorum se tam anxie torquerent veteres in repellenda Arii calumnia, filium patri æqualem non esse nebulo ille iactabat, quia nihil posset à seipso. Respondent sancti viri, filium inter patri ferre acceptum quicquid habet: à quo persone respectu, principium suum ducit. Sed primum Christus hic de nuda sua diuinitate verba non facit: sed ut carne nostra indutus est, se ab eterna specie minime æstimandum esse admonet, quia aliud quid habeat homine altius. Deinde videndum quibus negotium habeat, Iudeos, qui ipsum opponebant Deo tentabant, refellere illi propositum est, negat ergo se quicquam facere humanitus, quia ducem habeat & moderatorem Deum qui in se habitat. Hoc semper memoria tenendum, quoties de se loquitur Christus, sibi tantum sumere, quod hominis proprium est: quia Iudeos respicit, qui perperam eum quasi vnum aliquem ex hominum vulgo esse dicebant. Eadem ratione quicquid homine superius est, ad patrem refert.]

Utrumque Christus complectitur. Deum enim se vnum cum patre asserit, & hominem qui omni modo semper patri sit conuinctus, ut nihil velit, nisi consensus patris. Falsum vero axioma, Christum cum de se loquitur tantum sibi sumere, quod hominis est, multis enim locis ea sibi sumit, quibus se Deum esse declarat. Hoc vero quod Caluinus tanquam fixum statuit, Ariani insigniter fauet. Nam si nihil vnquam nisi quod proprium hominis est, sibi sumit, non ergo ex eius verbis illis diuinitatem probare possumus, quod Ariani velint, & magno merentur Ottomanide.

§. 2. Altera causa est, quia iudico, sicut audio. Perfectissime enim cognoscit errorum causas, atque secundum eas iudicat. Sæpe enim aliorum iudicia quamuis secundum allegata & probata proferantur iniusta sunt.

Tertia causa est, quod suam voluntatem non querat, hoc est humanam, sed eam diuinæ accommodet, à Deo enim missis negocia illius ex ordinatione mittentis peragat.

Porro iudicandi officium ad totam gubernationem pertinere in confesso est. Potest etiam ad rem presentem accommodari; Iudicium quo miserum etiam sabbato sanandum suscepit, iustum esse, nec

debuisset se misericordiam detinere ob sabbatum, quod ad hominum vilitatem institutum est.

§. 3. Eodem modo ostendit Athanasius lib. 4. contra Arianos male ex his verbis diuinitatem impugnari. Nam hoc dictum: Pater diligit filium & omnia dedit in manus eius. & omnia mihi tradita sunt à patre: Et, Ego non possum quicquam facere ex me ipso, sed quemadmodum audio, ita iudico: & quæcunque sunt istiusmodi generis sententiæ, non id indicant, quasi aliquando ea non habuerit filius. Quomodo enim quæ habet pater non habuerit æternum & vnicum patris ex substantia verbum & sapientia, cuius ista sunt verba: Omnia quæ habet pater mea sunt: & mea, sunt patris. Si enim quæ patris sunt, ad filium pertinent, & semper illa pater habet: certum est filium semper habere ea, quæ sunt patris: quippe qui semper in eo sit. Quocirca, non ideo quod aliquando non habuerit, istiusmodi locutus est: sed possidet ut Deus, ea postulat ut filius. Nam quæ habet à patre habet: Sed ne quis videns filium habere omnia quæcunque pater habet, & indifferenter similitudinis & identitatem eorum quæ habentur, Sabelliano more deceptus impie sentiat: existimet quæ filium etiam patrem esse: ea de causa hoc verbum prolatum est, Datum est mihi, & accepi: & traditum est mihi: nulla alia de causa, quam ut ostenderet se patrem non esse, sed patris verbum, & æternum filium: qui quidem ob similitudinem patris, quæcunque habet, perpetuo ab eo habet. Verum quia filius est, ideo perpetuo ex patre habet, quæcunque habet. Idem Athanasius oratione contra Sabellij Gregales: Caterum si vis eum audire humanitus loqui, & congruenter ad formam carnis, quæ oculis patebat: & ad humanam speciem, quæ sola & mera in eo estimabatur, audi verba ipsius: Si ego de me ipso testimonium perhibeo, testimonium meum verum non est. Neque enim fide dignum videtur, neque recepti moris est, ut homo de seipso testimonium perhibeat. Cum autem dicit: Et si ego testimonium perhibuero de me ipso, testimonium tamen meum verum, quia scio vnde adueniui, & quo abeam: Cum se & patrem enumerans, duos esse dicit, qui de ipsius gloria testimonium ferant, nequaquam humana loquitur, sed supra omnem humanam dignitatem.

VERSVS 31.

Si ego testimonium perhibeo de me ipso testimonium, meum non est verum.

QVÆSTIO I.

An testimonium Christi de se non sit verum?

§. 1. Quæmadmodum latinis vñtatum est, ut dicant: propria laus sordet, ita proverbiū etiam est apud Hebræos cum dicunt; Proprium cuiusque testimonium falsum esse. Nihil sane magis ridiculum quam *ἀπομαρτυρεῖ*, propria in causa testis. At Christi testimonium tanquam *ἑαυτοῦ μαρτυρεῖ* de seipso verissimum est. Ita infra cap. 8. vers. 13. Tu de te ipso testimonium perhibes: testimonium tuū non est verum. Chrysostomus, Cyrillus, alique existimant Christum, loqui ex Iudeorum sententia; nam obijciunt illi cap. 8. 13. & sensum esse volunt. Ideo non creditis, quia ipse de me testimonium perhibeo.

Commodius alij interpretantur, omnia illa per concessionem dici, hunc in modum. Quamuis vero *Concessione* iure postulare possim, ut mihi de me testanti. & tot si *Christus* vñgnis veritatem testimonij obsignanti credatis; non tamen nunc urgeo, ut tantæ auctoritati fidem habeatis. Esto sit verum proverbiū vestrum, & non sit verum meum testimonium, at aliter de me verum esse conceditis. Largitur quod iniquum est, ut æquum obtineat. Cum suum proprium testimonium suspectum videt, ad tempus iuri suo cedit. Quamuis